

УКАЗАНИЯ
ЗА ДЕЙНОСТТА НА КОМИСИИТЕ, ИЗВЪРШВАЩИ РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА
ГОДИШНАТА ДЪРЖАВНА СУБСИДИЯ ЗА ЧИТАЛИЩАТА, ПО ЧЛ. 23 ОТ ЗНЧ

С настоящите указания се уреждат условията и редът за разпределение на годишната държавна субсидия за народните читалища по общини. Същите са предназначени за общинските администрации и членовете на съставените комисии.

Годишната държавна субсидия е насочена към осигуряване, поддържане и развитие на условия за дейността в народните читалища, така че те да могат да отговорят на потребностите на гражданите в сферата на културата, образованието и социалните дейности. Чрез мрежата от читалища като най-разпространените културни институции се делегират дейности за осъществяване на политики за осигуряване на по-широк достъп до култура, за участие в творчески дейности и в културния живот на населеното място на хора от всички възрасти и социални групи от населението, реализират се интеграционни процеси, създават се условия за неформално и самостоятелно учене през целия живот, за равен достъп до човешкото знание, за комуникация и информираност, за насърчаване на културното многообразие, за преодоляване на дискриминацията, расизма и нетолерантността, за гражданска активност, както и за приемственост между поколенията. Изпълняват държавни задачи за защита на нематериалното културно наследство.

Ежегодно, със Закона за държавния бюджет, както и съответното РМС за приемане на стандарти за делегираните от държавата дейности с натурални и стойностни показатели, се посочва субсидираната численост за народните читалища. Същата се определя за страната като цяло, както и по общини. Ежегодно се извършва и завишаване на субсидираната численост (при предварително определени параметри на държавния бюджет), като разпределянето на новите бройки се извършва от страна на Министерството на културата, на базата на утвърдени правила. В стандарта за една субсидирана бройка са разчетени средства за дейност, както и за заплати, други възнаграждения и плащания на персонала, осигурителни вноски и издръжка, както и средства, съгласно ЗЗБУТ.

Условия и ред за разпределение на годишната държавна
субсидия за народните читалища

След влизането в сила на Закона за държавния бюджет за съответната година в 14-дневен срок от Министерството на културата се изпращат уведомителни писма до областните управители и кметовете на общини, както и до читалища, получили завишаване на субсидираната численост – по брой и вид. Списъкът с читалища, които са получили завишаване на държавната субсидия е достъпен и чрез интернет страницата на Министерството на културата.

В изпълнение на чл. 23 от ЗНЧ, ал. 1, кметът на съответната община назначава комисия за разпределянето на средствата предвидени за читалищна дейност по държавния и общински бюджет. Комисията се структурира, като в нея се включват по: един представител на съответната община; по един представител на всяко читалище в общината. Комисията

работи по одобрени вътрешни правила за своята работа, съобразени и с настоящите указания, относно организацията и методиката за прилагане на критериите за разпределение на субсидията за народните читалища на територията на общината.

Кметът на общината предоставя на Комисията, получената от Министерството на културата, информация за общата субсидирана численост за читалищата на територията на общината, данните за нейното завишение (ако има такова) и конкретните читалища, получили допълнителни субсидирани бройки за съответната бюджетна година. На Комисията се предоставят за сведение и вземане предвид и постъпилите допълнителни указания от Министерството на културата, съобразно приоритетите за развитие на читалищата и делегираните от държавата задачи с утвърдени от министъра на културата или Министерския съвет национални стратегии, програми, планове и др. видове документи.

На първото заседание на Комисията всеки един от присъстващите председатели (представители) на читалищата от общината следва да представи информация по следните показатели:

- Отговаря ли читалището на изискванията на чл. 9 (8) от Закона за народните читалища
- Отговаря ли читалището на изискванията на чл. 10 от Закона за народните читалища
- Отговаря ли читалищната библиотека (при наличието на такава) на изискванията заложиени в чл. 8 на Закона за обществените библиотеки
- Информация във връзка с изпълнение на изискванията заложиени в чл. 26 (1,2) от Закона за народните читалища
- Информация във връзка с изпълнението на изискванията заложиени в чл. 26а (1) от Закона за народните читалища
- Информация във връзка с изпълнението на изискванията заложиени в чл. 26а (4) от Закона за народните читалища.

Кметът на общината предоставя на членовете на комисията анализ на изпълнението на годишната програма за развитие на читалищната дейност в съответната община и в каква степен тя е допринесла за изпълнението на програмата за развитие на общината (колко читалища, колко работни места, школи, състави, по възраст, по пол, каква е била ефективността от работата им – оценка на въздействие), подобрени условия в читалищата – ремонти, създадени нови продукти, вследствие на планиране и др. Кметът на общината предоставя информация и за планираните в общинския бюджет средства, от собствени приходи на общината, предвидени за читалищна дейност, включително и за ремонти по читалищни сгради, участие в проекти по Оперативните програми и др. Комисията съставя протокол от своята работа, подписан от всички нейни членове. Протоколът се предоставя за одобрение пред кмета на общината. Кметът на общината сключва договор с всяко едно читалище, в който се посочва размера на субсидията, която му се отпуска от държавния и общински бюджет за съответната финансова година. Кметовете на общини изпращат в Министерството на културата и до областните управители копие от заповедта за съставяне на комисията, както и одобрения от тях протокол с взетите решения, от които е видно разпределението на субсидията за читалищата за съответната година.

Областните администрации в срок до 31 март изпращат обобщен доклад до министъра на културата за постиженията, проблемите и приноса на читалищата за развитието на региона. Докладът включва и оценка на въздействието на държавната субсидия, предложения за промени в натуралните показатели и др. В тази си дейност областните администрации се подпомагат от РЕКИЦ „Читалища”.

Министерството на културата изготвя ежегоден обобщен анализ за състоянието и дейността на народните читалища в изпълнение на делегираните държавни задачи. На тази база изготвя мотивирано предложение до министъра на финансите за промяна в натуралните показатели за народните читалища за следващата бюджетна година. Предприема действия за промени в механизма и други мерки за модернизация и устойчиво развитие на народните читалища в страната.

**Критерии за разпределението
на годишната държавна и общинска субсидия
за читалищна дейност**

А) Актуално състояние на читалището като сдружение и културен център с материално-технически възможности за предоставяне на услуги:

- Брой регистрирани членове, събран членски внос.
- Брой посетители на предоставяни от читалището услуги.
- Проведени събрания – общи и на настоятелството.
- Извършена пререгистрация на читалището в определения от ЗНЧ срок.
- Субсидирана численост на читалището в предходната година.
- Общ бюджет на читалището за предходната година.
- Материално-техническа база на читалището. Наличие на обществено достъпен сграден фонд и помещения за читалищна дейност, с осигурен физически достъп за хора с увреждания. Наличие на технически средства и интернет. Закупена нова техника.
- Управленческа инициатива при стопанисване на читалищната собственост и набиране на собствени приходи.
- Участия на работещите в читалищата в обучения за повишаване на квалификацията, работни срещи, дискусии и други форми за развитие на капацитета на служителите.
- Наложени санкции на читалището по чл. 31,32 и 33 от Закона за народните читалища.

Б) Дейност на читалището в предходната година:

- Осъществена библиотечно-информационна дейност, отговаряща на изискванията на чл.37 от Закона за обществените библиотеки, включително набавени нови информационни източници (книги, периодични издания и др. материали), брой обслужени читатели, степен на автоматизиране на библиотечните процеси.
- Нематериално културно наследство – съхраняване и предаване на традиционна култура, участие в националната система „Живи човешки съкровища – България”.
- Езикови школи, клубове, кръжоци, ателиета, студия, курсове по изкуства, математика, природни и хуманитарни науки, информационни технологии, краеведска и издателска дейност и др.
- Поддържане и доказани изяви на художествени състави.
- Създаване и обновяване на колекции с културни ценности (при наличие на такива, в съответствие със Закона за културното наследство).
- Организиране и участие в празници, фестивали, събори, изложби, творчески вечери, граждански инициативи, спортни занимания и др.
- Нови дейности, заложи в програмата на читалището, в т.ч. работа по проекти, осъществено сътрудничество с други културни институции.
- Социална политика на читалището, в т.ч. доброволческа дейност; работа с различни възрастови групи; работа с хора с увреждания и осигуряване на достъп на тези хора до дейността на читалището; работа с представители на етнически общности.

В) Представяне и защита на предложената от всяко читалище програма, в изпълнение на чл. 26а (1) от ЗНЧ, съобразно и посочените в т. Б критерии, включително и разкриване на нови дейности.

Г) Допълнителни:

- Комисията приема посоченото поименно повишение на субсидираната численост на конкретни читалища, чиито молби са одобрени от министъра на културата.
- При разпределението се запазват субсидираните бройки, получени по националните програми „Живи човешки съкровища – България“ и „Глобални библиотеки – България”.
- Средствата се предоставят на читалищата за самостоятелно управление, съгласно чл. 23 (1) от ЗНЧ.

Забележка: Настоящите Указания са в сила от одобряването им на 22.01.2015 г.